

LUD

Jedynie pismo polskie w Brazylii wychodzące dwa razy na tydzień.

Wydawca: Książd Stanisław Piasecki
Redaktor odpowiedzialny: Stanisław Bóben

PRENUMERATA: W Brazylii 10\$000 z góry, 11\$000 z dołu, półroczna 6\$000; za przesyłką osobną, nie we wspólnych paczkach, dopłaca się 3\$000; w Argentynie 6 pezów; w Europie 3 dolary; w Ameryce Południowej 2-60 dolary; w Urugwaju 3 pezy urugwajskie.

Adres Redakcji „Ludu”: Curitiba — Aven. Dr. Jayme Reis 115
Adres dla listów: Curitiba — Caixa Postal 155 — Paraná, Brasil

OGŁOSZENIA drobne do 3 cm. wysokości przez jeden łam: 1 raz 2\$, 2 razy 3\$, 3 razy 4\$, 4 razy 5\$ i t. d. Ogłoszenia płaci się zawsze z góry, inaczej nie umieszcza się. Ogłoszenia można płacić znacznikami pocztowymi.

„O POVO“ -- Jornal polono bisemanal

Cena numeru 200 rejsów

W KURYTYBIE do nabycia w sklepach pp. Domańskiego, Krzyżanowskiego, Adamika i Aleksandra Majewskiego.

ROZŁAM

I ROZPADANIE SIĘ POLSKIEJ PARTII SOCJALISTYCZNEJ W POLSCE.

Wybitna osobistość marszałka Piłsudskiego sprawdziła po ostatnich wyborach sejmowych znaczne przesunięcia i zmiany w układzie stronnictw i partii politycznych. Prawie wszystkie stronnictwa zmieniły lub zrewidowały swoje programy i dostosowały się do zmienionych warunków i rządów Piłsudskiego. Obecnie przyszła kolej i na Polską Partję Socjalistyczną P. P. S. — dotychczas pozornie jednolita, lecz podgryzana mocno przez bolszewików-komunistów obiecujących robotnikom niestworzone i niewykonalne rzeczy. W znacznej ilości państw w Europie rządzi dzisiaj socjalizm, który z racji tej musiał się stać państwowym. Republika niemiecka jest pod tym względem znakomitym wprost przykładem sprzeczności i tarć między urojeniami socjalistycznymi a rzeczywistością. Kanclerz niemiecki socjalista Mueller wraz z socjalistycznymi ministrami broni budowy wielkiego pancernika wojennego na morzu bałtyckim, który w razie wojny ma Polsce odciągnąć dowóz amunicji, a stronnictwo socjalistycznie zacięgie budowę tegoż pancernika zwala, a w Polsce ma znaczne wpływy państwowemu już socjalizm polski; marszałkiem sejmu jest znany prowodur socjalistyczny Daszyński, postępujący nader ostrożnie i politycznie. Obecnie więc przy państwowym socjalizmie w Polsce pojęcie klasy robotniczej nie ma żadnego sensu. Nie może być mowy o klasie robotniczej, jak nie może być mowy o klasie urzędniczej; są to tylko kategorie obywateli, względnie podział pracy, przy czym każdy obywatel z naturalnego porędu dąży do polepszenia swego bytu. «Walka klasowa» w takich warunkach jest nie tylko głupia ale i niebezpieczna, albowiem uniemożliwia normalny rozwój i przejście jednej klasy w drugą.

Tym czasem «socjalizm międzynarodowy» spycha ciagle na drugi plan cele narodowe i przez nieustanne wicherzenia buntuje warstwę robotniczą i zaniepokaja państwo w jego rozwoju. Te coraz więcej zarzyskujące się różnice i sprzeczności doprowadziły polską partię socjalistyczną do rozłamów na dwie partje, na tak zwaną «Frację Rewolucyjną Polskiej Partji Socjalistycznej» i na dawną «Polską Partję Socjalistyczną» — P. P. S. — Istotnie osoba marszałka Piłsudskiego rozbiła socjalistów: jedni z nich t. j. «Fracja Rewolucyjna» (według dawnej nazwy) pójdzie bezwzględnie za nim i

będzie popierała jego rząd; ogólna P. P. S. naginając ciągle do międzynarodówki socjalistycznej, będzie rządy marszałka zwalczała. Walka już się rozpoczęła na dobre, przy czym socjaliści nie oszczędzają na wiecach robotniczych osoby Piłsudskiego. Pod względem narodowym rozpadnięcie się partji socjalistycznej jest stanowczo korzystne; jest to bowiem wydobycie się z pod wpływu żydowskich tak w polityce, jak i w gospodarstwie, socjalizm międzynarodowy; inni twierdzą, że rozłam zmniejszy wpływ komunistyczny w P. P. S. i popchnie ją na tory radykalne, skoro tytuł dzielnych towarzyszy-rodaków i przeciwników komunizmu postradała partja główna. Jednym słowem «Fracja Rewolucyjna Socjalistów» — to będą «narodowi socjaliści polscy» czy nawet «faszyści» jak ich już «międzynarodowi socjaliści polscy» nazywają. Socjaliści narodowy czy «Piłsudczycy» mają swoją gazetę «Przedświt», który zacięgie walczą z gazetą ogólnosocjalistyczną «Robotnik». Prezes klubu parlamentarnego Polskiej Partji Socjalistycznej i wicemarszałek sejmów dr. Zygmunt Marek dostał od tych zaciętych walk i starć ciężkiego ataku apoplektycznego, tak, że tylko czasem odzyskuje przytomność. C. d. n.

Wiadomości Z POLSKI.

POŻYCZKI NIEMIECKIE DLA POMORZA.

Gazety polskie na Pomorzu i w Poznańskim już od dłuższego czasu podają w jaki sposób Niemcy urabiają sobie na Pomorzu szpiegów i pomocników w powstrzymaniu uświadomienia ludności polskiej na Pomorzu.

Oto w Gdańsku istnieją banki, niby to holenderskie, mające swoje oddziały w miastach polskich, a w gruncie rzeczy niemieckie. Banki te bardzo chętnie udzielają pożyczek zarówno Niemcom, obywatelom polskim, jak i Polakom. Wypozyczono już około 10 milionów dolarów. Pożyczającą się muszą się zobowiązać, że będą się ubezpieczać w niemieckim towarzystwie asekuracyjnym «Vistula» w Toruniu, że przystąpią do organizacji «Landbund» i że będą zwalczali polskie organizacje.

Pożyczki są udzielane głównie tym rolnikom, którzy mieszkają na linii strategicznej Wistula — Notec. Polacy przysługują prawo zlikwidowania wielu małych gospodarstw niemieckich oraz rozparcelowania olbrzymich dóbr ziemskich będących w rękach Niemców, jednak z tego prawa korzystają tylko Niemcy, którzy przysługują odwet i oderwanie naszych ziem.

ZBROJENIA PRZECIWI POLSCE.

Berlin, 14-go listopada. Niedyskretny «Welt am Abend» donosi, że minister skarbu Rzeszy ma zamiar zakupić stocznice Schuechtau w Elbagu i wyznaczył już na ten cel sumę 30 milionów marek. Stocznia ta, leżąca nad granicą, służyć ma do celów wojskowych, ma być rozbudowana i subwencjonowana przez Rzeszę, jako podstawa operacyjna dla floty nad Bałtykiem.

Charakterystycznym jest że w sytuacji obecnej, gdy minister finansów nosi się z zamiarem podwyższenia podatków na pokrycie deficytu, rząd równocześnie buduje pancernik kosztem 80 milionów marek i zakupuje stocznice, które produkcja wykazywała dotychczas poważny deficyt.

WRÓG KRZYŻA NA UNIWERSYTECIE W WARSZAWIE.

W «Polonii» czytamy: Wydział Weterynaryjny Uniwersytetu Warszawskiego stał się widownią niebywałego wprost skandalu.

Od dnia 1-go września objął urządowanie w charakterze dziekana, profesor bakterjologii p. Szymanowski. Już w kilka dni po tej dacie p. profesor zwrócił uwagę na wiszący w auli Wydziału krzyż Krzyż ten, nawiasem mówiąc, polecił zawiesić w roku zeszłym dziekan prof. Gordziakowski, wypełniając prośbę studentów, złożoną za pośrednictwem Koła Medyków Weterynaryjnych.

Krzyż, widać, drażnił p. Szymanowskiego, gdyż pewnego dnia zdradził się z chęcią usunięcia emblematu Męki Pańskiej. Nad tą nieprzychylną propozycję przeszedł jednak cały personel administracyjny do porządku dziennego.

Jednak Szymanowski nie skapitulował. W sobotę 10-go września wróg Kościoła zażądał kategorycznie od intendenta Wydziału aby ten wydał zarządzenie o do zdjęcia krzyża. Intendent odmówił. Wówczas Szymanowski oświadczył: «To ja sam zdejmę» i kazał przynieść drabinę. Gdy ją przyaiesiono, polecił woźnemu usunąć krzyż. Woźny nie usunął krzyża. Woźny nie śmiał się sprzeciwić i w obecności Szymanowskiego krzyż został zdarty ze ściany.

O CO CHODZI RUSINOM W LWOWIE?

W związku z wypadkami lwowskimi 1-go listopada komentowana jest we Lwowie rozmowa pewnego z hitnego działacza ruskiego ze znanym przemysłowcem. W czasie tej rozmowy wyraził się ów rusin w przystępie szczerości doświadczenie: «Policja polska źle się spisała, że na placu św. Jura nie dała przynajmniej 800 wódek tłumom. Byłoby parę trupów i my mogli

Ósmy Walny Zjazd „Oświaty“

Odbędzie się w niedzielę dnia 6-go stycznia 1929 roku w Kurytybie w SALI TOWARZYSTWA IM. TADEUSZA KOSCIUSZKI PRZY ULICY EBANO PEREIRA N. 502.

Początek zebrania o godzinie drugiej popołudniu. Towarzystwa oświatowe i szkolne, ludzie stowarzyszenia religijne należące do Związku «Oświata», mają prawo przystąpić do delegata na 10-ciu członków. Delegaci mają przedstawić pisemne upoważnienie, które można nadesłać uprzednio do sekretariatu «Oświaty» (Curityba, Av. Jayme Reis 115), albo wręczyć bezpośrednio przed posiedzeniem komisji zjazdowej na sali.

Kodacy! zgromadźcie się licznie na zjazd, gdyż ważne sprawy oświatowe przyjdą pod obrady.

byśmy sprawili im pogrzeb pierwszej klasy, mielibyśmy okazję do manifestacji i o roku urządziłbyśmy w rocznicę śmierci panachydy na cmentarzu».

Charakterystycznym to wypowiedzenie się czyni przejrzyście całą akcją prowokatorów ruskich, którzy dla niskich celów judzenia przeciw Polsce potrzebują trupów. Na szczęście policja polska nie myśli im dostarczać «męczenników».

CHMIELNIK — NAJBARDZIEJ ZAŻYDZONE MIASTO W POLSCE WYBRAŁO 20 ŻYDÓW NA 24 RADNYCH.

W Chmielniku, pow. Jędrzejowski odbyły się wybory do Rady Miejskiej. Zwyciężyła lista żydowska. Na 24 radnych wybrano 20 tu radnych żydów. Radni żydzi zapowiadają, że na prezesa rady, burmistrza i ławników wybiorą żydów.

OCHRONA PIENIĘDZY EMIGRANTÓW.

Porządki Emigracyjny porozumiewa się z państwowymi instytucjami bankowymi w sprawie sposobu przekazywania pieniędzy emigrantów, którzy udają się zagranicę z pewnym zapasem gotówki. Akcja ta ma na celu ochronę wychodźców, zabierających z sobą często nawet większe sumy pieniężne, przed możliwością wyzysku i okradzenia.

Z Brazylii.

Kurytyba.

DRUŻYNA HARCERSKA IM. KS. JOZEFAN POLATOWSKIEGO W KURYTYBIE zaprasza przyjaciół na parę chwil przy ognisku harcerskim na Bacachery w niedzielę dnia 16-go grudnia — o godzinie 4-giej popołudniu.

Przy ognisku odbędzie się pierwsze przyrzeczenie harcerskie w Brazylii, będące zakończeniem kursu przyzysg zastępowych.

Ognisko rozkłada drużyna na łaskawie użyczonym przez p. Nejmana terenie.

POLSKA EKSPEDYCJA ZOLOGICZNA zjechała 10-go grudnia do Parany na kilkumiesięczny pobyt. Składa się ona z panów Adama Arkaduzja, Władysława Wiśniewskiego i in.; pierwszy jest przyrodnikiem i zoologiem, drugi państwowym leś-

niczem z Poznania, obaj o wykształceniu uniwersyteckim. Pochodzą z Poznania i zdobytymi w Paranie okazami chcą wzbogacić przyrodnicze muzeum poznańskie i państwowe muzeum warszawskie. Wycieczki przyrodniczej podjęli się ofiarne na własny koszt. By nie tracić czasu — wyruszyli nasi Goście — przyrodniczy już 12-go grudnia na wyprawę w strony Iwahy, Apuocarany, Candido de Abreu, Hervalzinho, Marecas i t. d. Redakcja «Ludu» wita serdecznie obu panów Przyrodników i życzy im powodzenia i obfitych zbiorów przyrodniczych w Paranie, a Rodaków mieszkających w powyższych stronach prosi, by tym Gościom z Polski dostarczyli w staropolskiej gościnności wszelkiej pomocy i wskazówek w czasie poszukiwań naukowych, gdyż mają czas ograniczony na tę wyprawę.

ECHO POLSKIE W Brazylii.

— dotychczas miesięcznik wydawany w Porto Alegre przez Związek Zrzeszeń polskich w stanie Rio Grande do Sul — zmienia się na tygodnik od 1-go stycznia 1929 roku. Nowemu tygodnikowi, pragnącemu skupić kolonję riograndeńską, przesyłamy nasze szczere i serdeczne życzenia. Znowu idą w nasze kolonie nowi zapalenicy, nie liczący się z ofiarami w pracy i trudzie. Obchód riograndeńska kolonia polska nie zawiadła i nie doświadczała odcieplaczą i obojętności na ich pracę, trudy i poświęcenia, jak na tyłu polach doświadczą wszystkich nakładców i redaktorów, wogóle cała kolonia polska w Brazylii. Z okazji zapalenia i rozniecenia «przed kolonją riograndeńską tego nowego kaganca oświaty» wołamy do ocieplonych, zmateralizowanych i obojętnych rodaków: Pamiętajcie! wszystko do czasu — nawet poświęcenie! — a potem... puslika ducha, śmierć duchowa i zdziwienie.

PARAŃSKI KLUB PIEKI NOŻNEJ, pokonawszy klub ze stanu Pará, stanął dnia 9-go grudnia do walki z klubem dystryktalnym w Rio de Janeiro, który posiada mistrzostwo brazylijskiego futbolu. Była to poprosu walka o mistrzostwo. «Caricosa» stąka do walki i po uporczywej, zaciętej, dwugodzinnej grze pokonał parańczy 5 bramkami na 1. Klub stołeczny w Rio de Janeiro zatrzymał swoje mistrzostwo, zato klub parański jest

Campeão do Sul i Vice Campeão Brasileiro de 1928.

PREZYDENT CAMARGO uchwolił od podatku stanowego na trzy lata herwę przeznaczoną do użytku ludności na rynek brazylijskich. Uwolnienie tego podatku musi jeszcze być zatwierdzone przez kongres stanowy.

Parana.

RIO NEGRO będzie obchodziło w roku 1929-ym swoje centenario czyli stulecie istnienia; będzie to zarazem i stuletni jubileusz kolonji niemieckiej w tejże pogranicznej ze Santa Catharina miejscowości. Niemcy robią wielkie przygotowania na tę uroczystość. W księdze jubileuszowej municipality Rio Negro będzie także poświęcona dłuższa wzmianka śp. doktorowi Maciejowi Piechnickowi z Tarnowa, który po ukończeniu studiów na uniwersytecie krakowskim osiadł w Rio Negro i kilkadziesiąt lat tu praktykował, gdzie go ludność za jego dobroczynną pracę ogólnie poważała i ceniła.

Rio de Janeiro.

DR ARTHUR BERNARDES były prezydent Brazylii wsiadł 13-go grudnia na statek «Alcantara» i wraca do Brazylii, jak donosi telegram z Paryża.

ARTHUR BERNARDES, były prezydent Brazylii, otrzymał od rządu francuskiego wysokie odznaczenie, order kawalera Legji Honorowej.

PRZYJAZD HOOVERA, prezydenta Stanów Zjednoczonych północnej Ameryki do Rio stolicy Brazylii, jest zapowiadany na 20-go grudnia. Spodziewają się ogólnie, że Hoover zabawi w Rio więcej niż 4 dni. Stery rządowe urzędują Hooverowi wspaniałe przyjęcie.

ADOLF KONDER prezydent Santa Catharynii bawi w Rio de Janeiro. Dnia 7-go grudnia odwiedził Kondera w Copacabana Palace — poseł polski Tadeusz Grabowski, wiceprezydent Mallo Vianna, poseł Retschek i inni.

TRAD (lepra) szerzy się w zaskrajający sposób w Brazylii. Rioski «Journal do Commercio» przynosi ciekawe dane w sprawie rozszerzenia się trądu. I tak w roku 1890 było 1640 trędowców, 10 lat później liczbą ich dochodzi już do 3750, w roku 1920 dochodzi się do 20700 trędowców, w roku 1922 było ich 24200 a w roku 1926 jest ich już 40800.

Stany południoweabrały się energicznie do ograniczenia i łagodzenia trądu. Stan São Paulo stawia już drugie leprosario, poza wielkim schroniskiem w Sanlo Angelo. Parana ma piękne schronisko w Piracuarze. Rio Grande do Sul również buduje schronisko dla trędowców; w stanie Santa Catharina zbierają dopiero fundusze a tymczasem zamysł trędowców do rezerwowanych oddziałów we więzieniach. Północne stany wolno pracują nad wytypowaniem/ tej zarazy choć tam głównie mieszcza się ogniska trądu.

Rząd federalny uchwalił już w kongresie prawo, że każdy urzędnik, któryby w czasie służby państwowej nabawił się trądu, ustępuje z pełną pensją aż do śmierci w stan spoczynku.

POPRAWA PŁAC URZĘDNICZYCH nastąpi od 1-go stycznia 1929 roku i to o 100 procent w stosunku do pensji pobieranej w roku 1914-ym, choć życiowa stopa procentowa podniosła się od tego czasu o 150 procent. Wszelkie płace urzędników i później przyjętych zostaną w tym procencie odpowiednio podwyższone.

São Paulo.

P. WACŁAW KRESTA, kon-

sul ozeski, powrócił już z Europy i objął pełne urządzenie.

Ceará.

OBFITE I DŁUGOTRWAŁE DESZCZE spadły we wielu okolicach i stanu Ceará i stanu Piauihy. Ludność zgnębiona odżyła i zabrała się zaraz do pracy. Plan-tacje bawełny przyszyły zaraz po deszczu do siebie. Nadzieje ludność odżyły.

NA OKRES BOŻEGO NARODZENIA poleca redakcja «Ludu»: **Kantyczki staropolskie**, wydawnictwo Księży Misionarzy z Krakowa, cena z przesyłką 6\$500.

Śpiewnik kościelny z nutami, obejmujący 500 pieśni kościelnych, z tego 68 kolend z melodjami. Cena 8\$500 z przesyłką.

Ze świata.

Francja.

Parlament francuski uchwalił 3 nowe artykuły w budżecie francuskim odnośnie do zakonów katolickich; oddał wolno się zakonom osiedlać we Francji. rząd zwraca im dobra lub gmachy klasztorne o ile nie zostały sprzedane w czasach konfiskat za premiera Combessa z przed 25 laty, wreszcie niektórym zakonom wypłaci rząd odszkodowanie — wszystko to czyni rząd francuski w uznaniu i z wdzięczności dla ogromnych zasług zakonów i ich pracy w kolonjach francuskich. (Jest to prawdziwy triumf wiary i sprawiedliwości, której nawet masoni francuscy nie mogli odmówić kulturalnej pracy katolickich zakonów. Przyp. Red.)

Włochy.

Według telegramu z 4-go grudnia z Rzymu, to nawet we Włoszech południowych zapawała ostra zima i w Mesynie i Kalabrii spadł śnieg, co jest wprost rzeczą niesłychaną.

Anglia.

Z końcem listopada naliczono w Anglii 1.395.500 bezrobotnych; cyfra ta jest o 250 tysięcy robotników wyższa od liczby bezrobotnych w tym samym czasie przeszłego roku. Parlament angielski przyznał prawo wyborcze i prawo głosowania kobietom angielskim, mającym więcej niż 21 lat. Takich wyborczyń jest w Anglii przeszło dwa miliony i z pewnością na wielu urzędach publicznych zjawia się w Anglii kobiety.

Niemcy.

NIEMCY BOJKOTUJĄ UROZYSZCZOŚCI NARODOWE W SENACIE CZESKOSŁOWACKIM.

Praga, 14-go listopada. — Dziś odbyło się uroczyste zebranie prezydów obu izb ku uczczeniu 10-lecia pierwszego posiedzenia rewolucyjnego zgromadzenia narodowego. Po ze-

braniu odbyto się uroczyste posiedzenie senatu; uchwalono na gmachu starego sejmu umieszczyć tablicę pamiątkową. Opozycja niemiecka nie wzięła udziału w zebraniu senatu.

— Berlińska Liga protestancka zaprotestowała przeciw ustanowieniu w Berlinie siedziby katolickiego biskupa.

— Landtag czyli sejm bawarski uchwalił 68 głosami przeciw 32 bronić nie zależeńności Bawarii, że nigdy nie zgodzi się na wcielenie Bawarii do Rzeszy niemieckiej. — Przewodniczącym wielkiej katolickiej partji politycznej «Centrum» został wybrany prałat Dr. Ludwik Kaas w miejsce byłego kanclerza Rzeszy niemieckiej Marksa, który z powodu podeszłego wieku zrezygnował z przewodniczącego.

Rosja.

Według telegramów z Moskwy z 6-go grudnia, to w całej Rosji a przedewszystkiem w Moskwi rozpoczęła się szalona agitacja bezbożników bolszewickich przeciw religii a zwłaszcza przeciw obchodzeniu Świąt Bożego Narodzenia.

Austria.

Prezydentem Austrii został wybrany Niklas, członek partji chrześcijańsko-socjalnej. Poprzedni prezydent Heinisch rządził przez 10 lat i miał ogólnie uznanie; na trzecią kadencję rządów już się nie chciał zgodzić z powodu podeszłego wieku. Austrią rządzi partja chrześcijańsko-społeczna.

Kolumbia.

W prowincji Santa Martha podniósł rewolucję i bunt na tle komunistycznym robotnicy na wielkich plantacjach bananowych Pobilni oni i rozbroili wojsko, zniszczyli tory kolejowe, zerwali komuni-kację telegraficzną i telefoniczną i ustanowili swoje rządy. Nowe wojska wydały bitwę komunistom, w której padło 8 rewolucjonistów a 20 zostało rannych. Wogóle rząd kolumbijski postanowił bezwzględnie stłumić tę rewolucję komunistyczną w Santa Martha. Dnia 6-go grudnia 2 tysiące robotników wydało bitwę wojsku pod Sewilą, lecz zostali pobici i stracili 15 robotników w zabitych, także samo przy ataku na koszary w Cienaga padło 10 robotników, a 24 zostało zranionych. Liczba strajkujących dochodzi już do 30 tysięcy.

Jugosławia.

W Zagrzebiu w Chorwacji przyszło do zaciętej bitwy studentów serbskich ze studentami chorwackimi w dalszym następstwie walki z powodu zastrzelenia w parlamencie beogradzkim dwóch braci Radiczów, przywódców chorwackich ochłonów. Studenci serbscy postanowili zerwać chorągiew chorwacką z wieży katedralnej; chorwaccy akademicy bronili zacięte sztandary narodowego i poranili wielu serbów, dwóch ze serbskich studentów już zmarło z ran.

Paragwaj.

WOJNA — tak potępiana i usilnie powstrzymywana w Europie przez Ligę Narodów i międzynarodowy Trybunał rozjemczy w Holandji — zagraża obecnie południowo-amerykańskiemu państwu Boliwii i Paragwajowi. Przysnąć trzeba że winę za zerwanie stosunki dyplomatyczne między wzywymi państwami, ponosi Boliwia. Zaczęły oddziały wojska boliwijskiego przekroczyły w początkach grudnia granicę paragwajską na tak zwanym Grão Chaco — wielkiej stepowej równinie i to w części odstąpionej niegdyś przez Argentynę Paragwajowi; poprostu zagarnęła prze-

strzenie dla Boliwii bez najmniejszych oświadczeń dyplomatycznych. Wojska boliwijskie zaczęły budować fort, sypać wały i urządzać różne przemoczenia na znak, że tej przemoczeni Chaco opuścić nie myśla. Niebawem zjawił się na miejscu oddział wojska paragwajskiego i kiedy mimo upomnień wojska boliwijskie nie zaprzestawały swej pracy około budowy fortu ani ustąpić nie chciały, wtedy dowódca paragwajski wydał boliwijskiemu formułną bitwę dnia 7-go grudnia; w kilkogodzinnej walce padło 22 boliwijskiych a 4 paragwajczyków, obok tego było wielu rannych. Boliwijczycy ustąpili z pola walki i stracili nawet wielu żołnierzy, których paragwajczycy wzięli do niewoli. Boliwia w zaczętości swej zerwała 8-go grudnia wszelkie stosunki dyplomatyczne z Paragwajem i wydalila posła paragwajskiego ze swej stolicy a odwołała swojego posła a paragwaj; nadto wstrzymała w całym kraju wybory municypalne i udzieliła amnestji więźniom politycznym, których wypuszczono na wolność. Wobec tego wojowniczo go nastroju Boliwii, Paragwaj zachowuje się spokojnie; rząd paragwajski zwołał radę stałą złożoną z posłów: meksykańskiego, peruwiańskiego i chilijskiego dla badania sprawy targu i zażegnania ewentualnej wojny. Także wszech amerykańska konferencja rozjemcza we Waszyngtonie zaczyna również rozpatrywać ten targ. Położenie wprawdzie nie grozi bezpośrednio wojną ale jest bardzo napięte. Teren sporny obejmuje obszar 300 tysięcy kwadratowych kilometrów i był rozszadzany kilkakrotnie ostatecznie w roku 1927, lecz wyroku nie wydano. Prawdopodobnie targ ten przez pośrednictwo innych państw południowo-amerykańskich zostanie pokojowo zatłwiony.

Ogłoszenie.
W dniu św. Szczepana 26-go grudnia b. r. na kolonji Krystynie w muncypjum Campo Largo obchodzi się poświęcenie nowego kościoła pod wezwaniem św. Jana Chrzeciela. Po nabożeństwie odbędzie się lejlón na rzecz tegoż Kościoła. Do wzięcia udziału w powyższej uroczystości zaprasza wiernych tak z poblizka jak z daleka **Komitet kościelny i budowlany.**

Telegramy z Polski.

London, 5-go grudnia. — Gazeta angielska «Daily Mail» otrzymała telegram z Rygi, że według wiadomości nadesłanych z Moskwy, żołnierze «czeki» rozstrzelali 60 rewolucjonistów w Mińsku na Białejrusi gdzie «rojeanie białe» rozwinięli wielką agitację. Chłopi pod wpływem tej agitacji niszcza tory kolejowe i stacje drogi żelaznej.

Warszawa, 6-go grudnia. Rząd polski postanowił wysłać swoich delegatów do Madrytu stolicy Hiszpanji aby zawarli traktat handlowy między Polską a Hiszpanją.

Berlin, 6-go grudnia. — Donoszą z Warszawy, że był agent poljoji Stanisław Kosowski wtargnął do ogrodu pałacu belwederskiego, gdzie mieszka marszałek Piłsudski. Dostrzeżony i ściągnięty przez straż pałacową, wystrzelili sześć razy z rewolweru i zabił jednego żołnierza ze straży.

Warszawa, 6-go grudnia. Delegacja polska na zebranie Ligi Narodów w Lugano w Szwajcarii składa się z Zaleskiego ministra spraw zagranicznych z szefa ministerjum spraw zagranicznych i z dyrektora departamentu wschodniego. (Przyp. Red.) Liga Narodów odbywa wyjazdowe swoje obecne zimowe posiedzenie nie w Genewie jak zwykle lecz w mieście Lugano które

Pierwszy Walny Zjazd Zrzeszenia Nauczycielstwa Szkół Polskich w Brazylii.

W niedzielę, dnia 30-go grudnia b. r. odbędzie się w Redakcji «Naszej Szkoły» w Kurtybybie, Ebaol Pereira 502, **Zjazd Delegatów Zrzeszenia Nauczycielstwa Szkół Polskich w Brazylii.** Prawo uczestniczenia w Zjeździe mają wszyscy członkowie Zrzeszenia, prawo głosu decydującego — delegaci ognisk nauczycielskich, po 1 na każdych 5 członków ogniska. Porządek dzienny Zjazdu obejmuje: 1) Organizacja naszego szkolnictwa w Brazylii-Referat p. K. Lecha, 2) Dyskusja nad referatem i uchwały, 3) Sprawozdania: a) Zarządu, b) skarbnika, c) Składnicy (d) biblioteki, 4) Dyskusja nad sprawozdaniami i uchwały, 5) Prac Zrzeszenia w roku 1929 — dyskusja i uchwały, 6) Wybór nowego Zarządu i Komisji Rewizyjnej, 7) Wolne wnioski.

Ze względu na ważność poruszanych na Zjeździe spraw, pożądany jest udział jaknajwiększej ilości zrzeszonego nauczycielstwa, a już obowiązkowo muszą być na Zjeździe delegaci wszystkich ognisk nauczycielskich.

Zarząd Zrzeszenia.

ma klimat cieplejszy. Ponieważ delegaci Streseman jak i Briand i Chamberlain, delegaci Niemiec i Francji i Anglii niedawno ciężko chorowali, przeto wyjątkowo przeniesiono narady do Lugano).

Warszawa, 6-go grudnia. Dzisiaj wieczorem wręczyli pewien postanienie paczkę redaktorowi «Słowa Polskiego» we Lwowie, przeznaczoną dla dyrektora drukarni. Niedługo potem nastąpił w drukarni straszliwy wybuch, wszystkie szyby wypadły z okien, nadto wybuchł pożar, który ogarnął całą drukarnię. Wnet zjawila się straż pożarna, która ugasiła pożar i zapobiegła spaleniu się wszystkich. Przy tym wypadku zostało wielu ludzi poranionych, a zwłaszcza dyrektor drukarni, który odniósł śmiertelne rany na głowie piersiach. Wdrożono surowe śledztwo.

Warszawa 7-go grudnia. Donoszą ze Lwowa, że jakiś nieznanomy postanienie wręczyli paczkę w redakcji «Słowa Polskiego» zaadresowany do redaktora tego dziennika, Redaktor nie przezuwając niczego otwarił paczkę i w tej chwili wybuchła wielka bomba dynamitowa, która go zabiła na miejscu a nadto uszkodziła znacznie zabudowania drukarni.

Warszawa, 7-go grudnia. Specjalna komisja ze strony sejmu i senatu zatwierdziła znaczną większością głosów wniosek, na mocy którego zgadza się na rewizję i poprawę prawa konstytucyjnego i w przyszłości gabinetowi ministrów udzielił daleko idących praw i pełnomocnictw.

Berlin, 5-go grudnia. — Przed pałacem belwederskim w którym mieszka Piłsudski został zastrzelony sierżant straży pałacowej; przypuszczają, że był to zamach polityczny. (Telegram agencji niemieckiej)

Warszawa, 6-go grudnia. Zabójca sierżanta straży pałacowej Stanisław Kosowski, został pojmany i uwięziony; oświadczył on, że działał ze zemsty osobistej.

Warszawa, 7-go grudnia. — Ogólnie przypuszczają, że zamach na drukarnię «Słowa Polskiego» we Lwowie, był dziełem Ukraińców.

Warszawa, 9-go grudnia. Ujęto 60 osób oskarżonych o podłożenie bomb dynamitowych w przeszły czwartek w różnych redakcjach we Lwowie i w Krakowie.

Kowno 10-go grudnia. — W toku rolnych zapytań oświadczył Waldemar, prezydent ministrów, korespondentem dziennikarskim, że Litwa żadną miarą się nie zgodzi aby komisja rzeczoznawców z Ligi Narodów wdrożyła śledztwo w sprawie konfliktu polsko-litewskiego.

Gdyby się wszyscy przekonał o przyjemnym zapachu w ustach po czyszczeniu zębów, innego środka higienicznego do ust już by nie używali. Sprawa taka przyjemność w ustach, jak orzechy i kapiel na dziele.

Luiz Rose

Specjalna zniżka w cenach na towarach na **BOŻE NARODZENIE.**

Fajzanki, serwisy do kawy i do herbaty, naczynia kompolowe, szklanki kryształowe, różne wyroby ze szkła, farby, oleje, pokosy pendzle, płyty do pieców, żelazka do prasowania, drut kolczasty i gładki, narzędzia do uprawy roli, narzędzia dla stolarzy maszyn do szycia i t. d. — Talerze, patelnie, garnki, porcelany, kotły, lampy elektryczne.

Casa Luiz Rose

Rua José Bonifacio N. 115.
MÓWI SIĘ PO POLSKU.

Najwyborowsze piwo obecnego sezonu jest bezsprzecznie „Bock Jasne” i „Bock Ciemne” Z browaru tutejszego

ATLANTICA

Telef. 790 i 791. — Curitiba — Av. Iguassú N9-21
Deposito 709.

Do farbowania wszelkich materiałów uważa się ogólnie za najlepsze tak zwane Farby BAYER

CARLOS LUHM — Rua Riachuelo 52 - Curitiba

Znawcy piją tylko

Cruzeiro Pilsen i Pomba

SA TO NAJLEPSZE I NAJZDROWSZE PIWA

Cervejaria Cruzeiro

Caixa postal 180 - Telefon 495.

Nie Wygra

naprawdę ten festydy 80 alkierowej, kto nie będzie posiadał biletu na dochód **KASY EMERYTALNEJ NAUCZYCIELI SZKÓŁ POLSKICH.**

Kosztuje tylko 58000. Nabyć można w naszej redakcji i u tych wszystkich, którym dobro polskiej szkoły nie jest obojętne.

ERECHIM, RIO GRANDE DO SUL.

Miejscowe towarzystwo oświatowe im. **Juljusza Słowackiego** po ukonstytuowaniu się wynajęło budynek i w dniu 1-go września r. b. otworzyło **szkołę** parafialną w języku polskim. Jednak już w miesiąc później zgodzono nauczyciela przedmiotów brazylijskich. Tym sposobem personel nauczyński liczył 3 sily nauczyńskie, a mianowicie: **pp. Trojanowski Stanisław i Trojanowska Felcja** — przedmioty polskie, **Onufry Odorek** — przedmioty brazylijskie. Prowadzono również codziennie kursy wieczorne dla dorosłych: 3 razy w tygodniu w języku polskim i 3 razy — w brazylijskim po 2 godziny.

W dniu 10-go listopada towarzystwo obchodziło uroczystości **10-letnia niepodległości Polski**, ro odświętowanie przez dzieci pieśni polskich i brazylijskich, **p. Trojanowski**, wobec zebranego grona rodziców i dzieci wygłosił odezwy, krótkie historię powstania Polski w zawiązaniu z rolą wintowej, marszałka **Józefa Piłsudskiego**. Następnie zobrazował postępowanie najważniejszych dziedzinach życia społecznego, gospodarczego i państwowego i w związku z tem **znaczenie Powszechnej Wystawy Krajowej w Poznaniu**, mające się odbyć w 1923 r. W końcu uwypuklił te zadania i problemy, nad którymi pracował w następnym dziesięcioleciu. Uroczystość zakończyła się w podniosłym nastroju.

W dniu 18-go listopada w Erechim odbył się **zjazd przedstawicieli kolonii i towarzystw**

w sprawie budowy kolegium. Zjechali się delegaci z kilkunastu kolonii i towarzystw w liczbie przeszło 30 osób. Przewodniczył **p. Braszka Ferdynand**, nauczyciel z linii V. Boa Vista do Erechim. Po wysłuchaniu wyczerpującego sprawozdania z dokonanych prac, oraz referatu p. Trojanowskiego w sprawie najbliższych poczynań, zebrani w dyskusji gorąco i jednomyślnie poparli **ideę budowy gmachu kolegium i przyrzekli poparcie**. Zatwierdzono jednomyślnie władze Komitetu Budowy, a mianowicie: 1) **Komisję Wykonawczą**, którą stanowią zarząd tow. ośw. im. J. Słowackiego w Erechim (obecnie: przewodniczący, vice-prezes towarzystwa Ludwik Skrzek, Jan Romanowski, syn, Bolesław Andrej, Stanisław Trojanowski), 2) **Komisję Skarbową** (Kazimierz Zambrzycki, Bronisław Pale i Jan Romanowski, syn), 3) **Komisję Rewizyjną** której skład podany został przy odezwie w komunikacji Tygodniowego Wzruszenia Komitetu Budowy (patrz nr 12 Echa Polskiego). Najwyższą władzę w zakresie spraw związanych z budową i prowadzeniem kolegium stanowi zjazd delegatów towarzystw i kolonii z municypio Erechim urządzany przynajmniej raz do roku.

W tydzień później, 24-go listopada w wielkiej sali byłego miejscowego kina, szkoła polska urządziła **przedstawienie dziecięce**. Grano: Cztery muzykanci, bajka, Koza kozka i wilk, bajka (po polsku), oraz Jak Marcinek wlaź na słońce i Król i kowal (po portugalsku). Przedstawienie rozpoczęło się wspaniałym hymnem brazylijskim i polskim, przerwy były urozmaicone deklamacjami w języku polskim i portugalskim. Na zakończenie dziewczynki szkolne koniunym wykonały improwizację taneczna przystosowaną do pieśni „Pszczółki”. Na sali ciekawo, scena oświetlona reflektami światła różnokolorowych przedstawiała las, w którym budzą się pszczołki na wiosnę, tańcząc w takt pieśni dokola matki-królowej. Wielka sala

São Miguel
Gontarski & Cia.
Curityba — Rua Iguassu N 245 — Paraná
Telefon 489 — Caixa postal 278 poleca Rodakom swoje wyroby w naszym gatunku.

FABRYKA MEBLI
Leonarda Wollńskiego
Fabryka: Alameda D. Isabel 288 (24).
Biuro: Alameda D. Julia da Costa 53 — Curitiba — Paraná.
Przyjmuje się obstalunki oraz wykonuje się wszelką pracę w zakresie mebli różnego stylu, szafy, biura, krzesła i t. p. Styl nowoczesny. Roboty znakomita. Poleca się Rodakom. — **Swój do swego.**
Dr. CARLOS MOREIRA, Lekarz. Specjalnie leczy oczy, uszy, nos i gardło. — Konsultorium: Pharmacia Correia Rua Marechal Floriano N 92 od godziny 8-ciej do 6-tej. Telefon 482. Rezydencja: Rua Visconde de Nacar 85 — Telefon 388.

JACEK DROMLEWICZ
Lekarz-Dentysta.
Zęby sztuczne z podniebieniem i bez podniebienia w zlocie i kauczuku. Plombowanie, wyjmowanie zębów bez bólu. Robota pierwszorzędna i tania.
Curityba — Rua Riachuelo N 8

RESTAURACJA
Deposito Atlantica
Rua Mar. Floriano Peixoto N 83
róg Praça Carlos Gomes
Smaczne obiady i kolacje, ciepłe obiady według życzenia klientów. Co dzień pierwszorzędne pieczywo. Zawsze świeży szops **Atlantica**.

8-CASA LEAL-8
Wielki wybór różnych materiałów. Mianowicie: Brim jedwabny po 3\$500, brim ciemny pierwsze jakości do pracy po 1\$200. Je dwabie, materiały fantazyjne, wole skoczkie. Na **BOŻE NARODZENIE** postanowiliśmy **DAĆ ZNIŻKĘ** w cenach na towarach, jeszcze nie widzianą w mieście.

Wszyscy do **8 — CASA LEAL — 8**
PRACA TIRADENTES — róg TRAVESSA MARUMBY.

RESTAURACJA. Smaczne ciepłe i zimne obiady i kolacje można otrzymać w każdej chwili według życzenia klientów. Szorasko najlepiej przygotowane, do tego napoje krajowe i zagraniczne. Zawsze świeży szops **Atlantica**.
Travessa Zacharias N. 11 narożnik — Curitiba.

grozi każdemu obywatelowi, gdy nie szanuje swych pieniędzy. Oszczędzajcie Wasz ciężko zarobiony grosz i zakupujcie tylko w magazynie

„A SELECTA”
Praça Municipal N. 37.
GDZIE NAJTANIEJ I NAJLEPIEJ SPRZEDADZA WAM **KAPELUSZE**
po cenach dotychczas nieznanych w Brazylii.
Przekonajcie się.
Odwiedzenie sklepu, nie zmusza nikogo do zakupów. Dla od sprzedawców ceny fabryczne.
Wielki wybór ubrań męskich, pończoch i krawatów. — Z naszych klientów nikt nie zostanie pozbawiony gwiazdki na święta.
Zapamiętajcie nasz adres:

„A SELECTA”
Praça Municipal N. 37.

Cosulich Line Trieste
Okrety odchodzą z Santos:
DO EUROPY:
-Marta Washington-
DO BUENOS AIRES
Szyfarty z Europy: Znakomicie urządzone pośrednictwo w zamówieniach szkart i głównych miast Europy, szczególnie z Polski. Okrety odchodzą z Triestu.
Główni agenci: **Sociedade Anonima Martinelli** — S. Paulo: Rua 15 de Novembro 35 — Santos: Rua 15 de Novembro 34.
Prośbę o Informację: **JOAO NOCITI**
Caixa Postal 248 — Rua Marechal Deodoro 63 — Curitiba

Balsamo Santa Helena
leczy reumatyzm, bóle piersiote, bóle zębów, uszu, neuralgie, koki świeże rany i t. p.
Uwaga: Przy zakupie lekarstwa **Balsamo Santa Helena** trzeba żądać wyjaśnienia jak używać tego lekarstwa; lekarstw bowiem tego nie zazywa się przez picie tylko przez nacieranie.
BALSAMO SANTA HELENA jest do nabycia we wszystkich aptekach.

VANADIOL Grande Ton-co Phosphatado.
Oczyszcza krew i wzmacnia nerwy.
Co dzień wydają się recepty na to lekarstwo medycy Brazylii i Argentyny, mianowicie profesorowie: Dr. Miguel Conto, Austrógelio, Juliano Moreira, Roeba Faria, Rubio Meira, Dr. Diego Faria, Dr. Walter Seng, Dr. Luc. Gualberlo jakoteż i inni lekarze.

wypełniona po brzegi kilkoma setkami Polaków, Brazylijan, Niemców i Włochów zagrzmiata burzą oklasków i wołaniem „bis”, wyrażając w ten sposób swoje uznanie dla małych aktorów. Po przedstawieniu odbył się bal. **Pierwsze publiczne wystąpienie szkoły polskiej** w Erechim wywarło korzystne wrażenie na mieszkańcach miasteczka i okolicy, podnosząc opinię towarzystwa, oraz jednak mu nowych zwolenników, w głównym zamierzeniu — budowie gmachu kolegium. M. in., o uznaniu świadczą pochlebne korespondencje umieszczone przez Brazylijan w pismach brazylijskich: „A Tribuna Gaucha” (Correo Pundo), „A Federação” i „Correio do Povo” (Porto Alegre).

Stamtąd low. im. J. Słowackiego został już ogłoszony w nr. 280 „A Federação” i w tym miesiącu ostatecznie będzie zarejestrowany. W dniu 29-go listopada ustąpił ze stanowiska prezesa towarzystwa **Teodor Morawski**, jeden z pierwszych członków założycieli towarzystwa. Do stycznia, t. j. do terminu zebrania dorocznego obowiązkiem prezesa pełnić będzie vice-prezes, **Ludwik Skrzek**.

W dniu 1-go grudnia zakończono rok szkolny. **Lekcje rozpoczął się 4-go lutego 1923 r.** Zarząd towarzystwa ogłasza, że przyjmują się dzieci do szkoły początkowej, oraz na wspanię (względnie 1-3) kurs kolegium (do kolegium przyjmują się dzieci, które ukończyły przynajmniej 3 oddziały szkoły początkowej). Zapis przyjmują i informacjami udziela członkowie zarządu (patrz wyżej). Dzieci z dalszych okolic mają zapewniony internat i nadzór wychowawczy.

Szczególne warunki przyjęcia i wysokość opłat będą ogłoszone później.
Zarząd tow. oświatowego im. J. Słowackiego w Erechim.
Rożmaitości.
Strazna zemsta węża — dusielca zwanego Boa.
W Indiach, w mieście Dakks,

powien angielski młody oficer zaryzykował z kolegami, że uzbrojony tylko w noż myśliwski stanie do walki z wężem — dusielcem, jakim tem często wyprzedzają liczne skrzydły, duszące bydło a nawet i ludzi.
W kilka dni później zauważono w dżungli obrzmiałego, do 8 metrów długiego węża — dusielca, o czem diano znać temu odważnemu oficerowi, który nie zwlekając, z kilku kolegami i Indianami wyruszył na spotkanie się z tym potworem. No, i dzielny oficer zaktąd wygrał bo w kilka godzin później martwy **Boa-dusielca** leżał na werandzie domu oficera, gdzie umieszczono skóry z tygrysów przez się ubitych. Działo się to przed wieczorem.

Na drugi dzień rano przyszedł jeden oficer, aby kolezce pogratulować wygranego zakładu i obejrzeć jego trofea, lecz zastał tu strasznie widokowo! Wśród połamanych mebli leżało zmiażdżone ciało oficerownika i jego pięknej modelki żony! Nikt nie mógł wyjaśnić tragedji, jaka się rozegrała w noc w domu porucznikowi.

Ciała zmarłych złożono na werandzie na katafalku a kolezcy nieboszczyka ostanowili przy nich trzymać straż przez następną noc, aż do pogrzebu. Naraz, późno w nocy jeden z oficerów zauważył jakiś niezwykły szum w ogrodzie przed domem. Wszedł on, aby się przyktoć co jest, usłyszano w tej chwili jego straszny krzyk i w tej chwili na werandzie leżał szum, doszło do mieszkaniach, obocząc wszystko co społak przed sobą, posuwając się ku katafalkowi. Powstało straszne zamieszanie, poszukano światła i rozpoczęła się straszna walka i od rewolwerowych kul obobnych oficerów wąż padł nie żywym.

Teraz zagadka się wyjaśniła. Zabity przez porucznika wąż był szczenięm i zginął w czasie parowania się. Samica zaś, idąc śladem samca, doszła do mieszkaniach porucznika i gdzie dopadła zsmęsiła, bo na schodach werandy znalazł się zmiażdżony oficer, który wyszedł zbadać przyczynę niezwykłego szumu w ogrodzie.

SKAMIEŃIAŁE CIAŁO GÓRNIKA.

Dzięki zastosowaniu metody amerykańskiej wydobywania cynku i ołowiu z rud niskoprocentowych, starożytna kopalnia w Dalekarji — Falun Cooper Mine dostarcząca niegdyś miedzi do całej Europy, odzyskała swoje znaczenie.
Kopalnia ta nie posiada już ooprawda miedzi, ale dostarcza rudy siarczanej i siarczynu miedzi. Ostatnio dzięki zmianowanej wyżej metodzie koncentrowania metali za pomocą pewnego procesu, procent cynku i ołowiu w jej rudzie wzrasta do 50—70.

Kopalnia ta jest własnością Great Cooper Mountain Minig Company.
Romanyczny epizod, jaki rozegrał się niedługo w terenie tej kopalni, dostarczył wątku do pięknych poematów i opowieści pisarzom ubiewiu (F. P. Hebel, Achim von Arnim, E. A. T. Hofman) i nawet Wagner zastawił niedokończoną operę na ten temat.
Mianowicie w jednym z szybów zginął bez śladu górnik Mats Israelsson w r. 1870. W 50 lat później skamieniałe ciało tego człowieka zostało znalezione i oznaczone przez narzeczoną, opłakującą go do późnej starości.

OFIARA FANATYZMU

W Maroku kapitan Guitano mieszkał w domu, będącym — podobno — świętym dla muzułmanów. Jego ordynans morderczym upominał go, żeby wchodzić do mieszkaniach całować pewne części muru i żeby nie palić w swoim pokoju. Gdy kapitan na to nie zwał, ordynans jego wszedł do pokoju i zabił go podczas snu w strzale z rewolweru.

POMNIK KROWY.

W Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej, w mieście Seattle, wystawiono i odsłonięto w tydzień dniach pomnik dla krowy 12-letniej, która kilkakrotnie była odznaczana na różnych wystawach hodowlanych, jako niezwykły okaz krowy pod względem wydajności mleka. Pomnik wyrzeźbił Potter, znany rzeźbiarz zwierząt.